

De ezels van Menousos

Roman

Gilbert Keyzer

Alle personen en gebeurtenissen zijn het product van de fantasie van de auteur.

©Gilbert Keyzer

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm, internet of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteur.

Deel een: Dimitros en de Turken

1

Waarover hadden zij de vorige avond ruzie gemaakt? Hij kon het zich niet meer herinneren. Het betrof ongetwijfeld een onbenulligheid, zoals gewoonlijk. In een voor vrouwen bedoeld tijdschrift, waarin hij bij de tandarts had zitten bladeren, had hij enkele dagen voor de vakantie gelezen dat sommige relaties goed functioneerden bij frequente ruzies en dagelijks gekibbel. Gapend kwam Erik overeind, zat enige tijd in zijn haardos wrijvend op de rand van het bed. Nee, voor hun huwelijk gold dit niet. Na iedere aanvaring met haar leek het wel of het moeilijker werd om weer op normale wijze met elkaar om te gaan, verliep er meer tijd voordat één van beiden het initiatief nam tot het stichten van vrede. Zou het door haar leeftijd komen? Suzanne was midden veertig. In hetzelfde tijdschrift had hij gelezen dat vanaf die leeftijd in de lichamen van vrouwen allerlei hormonale veranderingen plaatsvonden, die gedrag en humeur meestal negatief beïnvloedden. Het lag ongetwijfeld ook aan hem. Waarschijnlijk hield hij onvoldoende rekening met haar gevoelens. Gevoelens waarmee hij nauwelijks bekend was.

Stilte heerste in de villa, terwijl hij gekletter en gerinkel in de keuken had verwacht. Zonlicht priemde door de spleten tussen de luiken. Glinsterend stof wentelde traag in de stralen.

Erik trok onderbroek en short aan, verliet de slaapkamer.

Op de keukentafel lag de voordeursleutel en een briefje met het hoekige, onberispelijke handschrift van zijn dochter Belle. Een zakelijke mededeling. Geen getekende hartjes meer, zoals alweer lang geleden. Zij waren vertrokken om te gaan winkelen in Samouris, de grootste stad op het eiland.

Vaag herinnerde hij zich dat hun reisje gisteravond nog slechts een mogelijkheid was geweest. Verbaasd over hetgeen Erik beschouwde als een onverwachte vrije dag, nam hij de sleutel, ontsloot de zware deur en stapte het overdekte terras op.

Nog geen halftien. Hitte hing al over de tuin om het blauwe zwembad heen. Het water, overschaduwde door subtropische bomen, zou de hele dag door koel blijven.

Hij liep de villa binnen om koffie te zetten, lepelde yoghurt in een schaalte en druppelde er honing uit een plastic flesje overheen. Met zijn ontbijt ging hij aan de terrastafel zitten. Niemand kon hem zien, beschut als hij werd door kunststof panelen, gevat in een ijzeren raamwerk. Winkelen. Een gruwelijke hekel had hij eraan, zeker in het gezelschap van zijn vrouw en dochter. Dat tergende geslenter en getwijfel.

Als zij maar niets voor hem meenamen, want dan zou hij nog dankbaarheid moeten laten zien ook.

Geen blaadje bewoog. De deuren en luiken van de overige villa's die om het zwembad heen stonden bleven gesloten. Tussen de huizen en hoge palmen door zag hij een strook glinsterende zee onder een hemel vol snel verdwijnende mistflarden. Zonlicht leek overal vandaan te komen. Erik schakelde zijn telefoon uit, zocht het boek waarin hij al dagen las en keerde terug naar het terras. Het verhaal boeide hem niet werkelijk.

De bewoners van de overige villa's ontsloten hun deuren. Luiken werden opengeklapt. Het was gedaan met de rust waar hij zo van hield.

Twee gezinnen, die naast elkaar gelegen huizen hadden gehoord, begonnen luidkeels met elkaar van gedachten te wisselen, alsof er geen nacht tussen avond en ochtend had bestaan. Kinderstemmen schetterden.

Hij keek niet van zijn boek op. Na enkele bladzijden kwam hij overeind. Onderweg naar de voordeur kon men hem zien. Niemand groette. Nogmaals zette hij koffie. In de schaduw van woonkamer en open keuken, schakelde hij zijn telefoontoestel in om na te gaan of hij was gebeld.

Zij leken hem voor enkele uren te zijn vergeten.

Opnieuw schakelde hij zijn telefoon uit.

Nee, verliefd waren zij natuurlijk allang niet meer. Hij vroeg zich af of hier zelfs ooit sprake van was geweest. Zo bleek je elkaar te kunnen vergeten, ondanks dagelijkse omgang, misschien wel juist daardoor. Een eventuele scheiding was nooit tussen hen ter sprake gekomen. Blijkbaar namen zij genoegen met de manier waarop hun relatie eruitzag. Zouden zij de auto hebben genomen? Er scheen ook een bus naar de stad te rijden. Tevergeefs zocht hij naar de autosleutels. Wat nu? Zin om nog verder te lezen had hij niet. De held uit de avonturenroman bleek over eigenschappen te beschikken, waarvan hij niet eens zou willen dromen. Omringd door zwaargewapende vijanden, had deze mannetjesputter zijn ogen tot ijsblauwe spleetjes geknepen.

Erik sloot de voordeur af, ging het badkamertje behorend bij de slaapkamer in en probeerde voor de spiegel de hoofdpersoon uit het boek te imiteren. Ijsblauwe spleetjes. Hoezeer zouden zijn vrouw en dochter niet schrikken, als hij hen op die manier bij thuiskomst aan zou kijken! Alles wat hij zag, was de troebele blik in het steeds verder uitzakkende gezicht van een vijftiger. Hij ging op bed liggen en viel al snel in slaap.

Hongerig ontwaakte hij. In de gouden stralen die nu als zoeklichtjes door de slaapkamer leken te tasten, zocht hij een overhemd met korte mouwen uit. Erik zette zijn strooien hoedje en zonnebril op, trok de sleutel uit het slot van de voordeur, stak zijn portefeuille in zijn broekzak en verliet de villa. Met een galmende dreun trok hij de deur achter zich dicht. Zijn voeten schoof hij in teenslippertjes, die hij de avond daarvoor op het terras had achtergelaten.

Eén van de families was verdwenen, de andere had zich bij het zwembad geïnstalleerd. Ouders probeerden huiverende en protesterende kinderen in het water te laten zakken.

Hij sloot de voordeur af, stak het terras over en daalde de brede trap af naar de tuin. Het gezelschap geroutineerd groetend, volgde hij het stenen pad dat door de tuin naar het metalen hek voerde.

Inderdaad, hun autootje was verdwenen.

Hij trok het spijlenhek achter zich dicht en begon via een smalle, licht dalende weg aan de wandeling naar het strand.

Aan de kant van de zee stonden kleine, geschakelde villa's. De rechterzijde van de weg werd begrensd door ruw, heuvelachtig terrein achter slordig gemonteerd, roestig hekwerk. Een mager paard graasde er tussen olijfbomen. Af en toe passeerden hem naar diesel ruikende pick-ups. Een oude man met een hondje kwam hem tegemoet.

Erik werd vriendelijk gegroet, gaf het dier, geheel tegen zijn gewoonte in, onder het voorbij lopen een aai over de kop.

Het hondje gromde, trok de lippen op en probeerde hem te bijten. Net op tijd kon hij zijn hand terugtrekken. Na enkele minuten bereikte hij een smalle boulevard. Aan de linkerzijde waren restaurantjes gevestigd, rechts lagen de terrassen, daarachter het strand. De zon brandde op zijn armen en benen.

Zoals bij alle vakanties op Griekse eilanden, hadden zij een dorp met restaurant uitgezocht, waar zij meerder malen naar toe zouden rijden of wandelen.

Bij het restaurant van Dimitros aangekomen, zocht hij op het door laag geboomte en parasols overschaduwde terras een plekje uit, waar vandaan hij een goed uitzicht had over het strand. Hij was de eerste gast op dit terras.

Ruim de helft van de ligbedden was bezet. In zwemkleding gestoken toeristen lagen onder blauwwit gestreepte parasols.

Glimlachend kwam Eva, de vrouw van Dimitros op hem af.

Even verloor hij zich in haar grote, zwarte ogen. Zij vroeg hem in het Engels waar zijn familie was, waarop hij uitlegde dat zij gingen winkelen, waaraan hij een hekel had. Lachend antwoordde zij dat dit typisch iets voor mannen was.

Hij bestelde gegrilde sardientjes, stokbrood en witte wijn.

Uit zwart geschilderde kastjes, die aan de boomstammetjes waren opgehangen, klonken akkoorden van een Grieks snaarinstrument in tweekwartsmaat. Een tweede instrument viel in met tremolo. Een weemoedig klinkende, ietwat hese contra alt begon aan een lied.

Zonder er een woord van te verstaan, luisterde hij toch aandachtig.

De vrouw zong met een warme, hartstochtelijke stem.

Op het strand patrouilleerden een jonge Chinese man en vrouw tussen de badgasten door, massages aanbiedend. Zij toonden hiertoe geplastificeerde folders.

Tot zijn verbazing werden de door hen aangeboden diensten voornamelijk door adipeuze strandgangers aangenomen. Hij had ze over het witte zand zien sjouwen, zowel mannen als vrouwen van een verbijsterende omvang. Als nijlpaarden rezen zij na een zwemtocht uit de branding op. In gedachten voorzag hij ze van dikke staartjes, waarmee zij mest verspreidden. De Chinese handjes smeerden en kneedden met onverdroten ijver de massale lichamen, zonder veel uit te kunnen richten. Sommige badgasten weigerden zich op hun buik te draaien, hoogstwaarschijnlijk vanwege de ademnood die zou ontstaan.

De machteloosheid van de masseurs deed hem denken aan zijn eigen onvermogen om ruzies met zijn vrouw op te lossen. Zij was minder omvangrijk dan de strandgangers, maar hun conflicten bleken taai, vormden vrijwel altijd de basis voor nieuwe aanvaringen, doordat hij niet tot de kern ervan doordringen kon.

Als Suzanne net zo dik wordt, dan doe ik haar weg, dacht hij.

Suzanne op haar beurt vond hem en Belle te mager.

Honger gloeide in zijn maag. Hij keek naar de taverne en zag drie naast de ingang opgestelde borden, waarop gerechten in drie talen werden aangeprezen. Engels, Grieks en waarschijnlijk Turks. Dit laatste verbaasde hem. Van zijn vader, die in de Antwerpse haven had samengewerkt met twee Griekse broers, had hij begrepen dat beide volken na eeuwenlange strijd elkaar als aartsvijanden beschouwden.

Wind van zee stak op.

Hij drukte zijn strooien hoedje nog wat verder op zijn schedel.

Uit de kastjes kwam het geluid van een man en een vrouw, die een duet zongen. Het klonk enigszins blikkerig. Het terras liep vol met toeristen.

Erik zette zijn telefoon aan. Geen berichten.

Dimitri verscheen met een bord sardientjes, stukjes stokbrood en een glas witte wijn. Nadat hij de bestelling voor hem had neergezet, gaf hij zijn gast een hand.

'How are you doing?'

Erik vroeg Dimitros naar het bord met de Turkse tekst.

Dimitros legde hem uit dat vanaf juli, volgende maand, het eiland overspoeld zou worden met Turkse gasten. Hij beschreef ze als zeer vriendelijk. Zij bezochten de Griekse eilanden met name vanwege de vrije toegang tot internet. Net als alle horecazaken beschikte zijn taverne over Wifi. De Turkse toeristen liepen niet, zoals in hun vaderland, de kans hierbij door hun regering te worden bespied.

Erik begon over de traditionele vijandschap tussen Grieken en Turken. De Griek wuifde die letterlijk weg. Die vijandschap bleek in de praktijk niet te bestaan, werd door overheidspropaganda van beide regeringen in stand gehouden.

Dimitros verklaarde Turkse vrienden te hebben, die hij iedere herfst in Istanboel met zijn gezin bezoekt.

Het verhaal van de Griek bracht hem in een optimistische stemming. Als hij de kaart van Griekenland bekeek, die op de papieren onderlegger onder zijn bord was afgedrukt, zag hij toch weinig waar de Turken blij om konden zijn. Bijna alle eilanden, vaak tot vlak voor de Turkse kust gelegen, waren Helleens grondgebied. Het leek de bevolking weinig te kunnen schelen. Veel van deze eilanden werden grotendeels bewoond door vriendelijke, gastvrije Grieken, die Turkse toeristen blijkbaar als zodanig en soms zelfs als vrienden verwelkomden.

Hij genoot van de wijn, de vis en de muziek.

De Chinezen, blijkbaar klaar met het masseren van menselijke walvissen, waren verdwenen.

Badgasten sliepen onder klapperende parasols, mepten balletjes heen en weer of dobberden in de heldere zee. De branding fluisterde.

Het verhaal van Dimitros inspireerde hem tot een vredesinitiatief ten aanzien van zijn vrouw. Als eeuwenlange haat tussen deze volkeren niet meer bleek te bestaan, dan zouden zij hieraan toch een voorbeeld kunnen nemen? Hun animositeit was misschien uitsluitend gebaseerd op gewoonte.

Na enig peinzen besloot hij hen diezelfde avond bij deze taverne uit eten te nemen. Zo kon hij zijn verhaal met behulp van het menubord ondersteunen. Vermoedelijk beschikte zij over voldoende historisch besef om het te begrijpen.

Dat betekende nog niet dat zij bereid zou zijn tot vrede. De kans was levensgroot dat zij hem haar meest onwelwillende blik schonk en zou vragen: 'Dus nu ben ik een Turk?' Hoogstwaarschijnlijk zou zijn dochter hem bekijken zoals ze de laatste tijd wel vaker deed: Het gezicht enigszins van hem afgekeerd. Wat dat kind toch mankeerde, de laatste tijd? Je mocht nog blij zijn dat zij niet meedeed aan comazuipen of drugs gebruikte. Wel had zij haar wenkbrauwen geheel geplukt en vervangen door zwarte streepjes en op diverse plekken in haar gelaat ringen aan laten brengen. En misschien wel op heel andere plekken op haar lichaam, waar hij niet aan wilde denken.

Zeventien jaar was zij onlangs geworden. Of zij haar maagdelijkheid nog bezat, wist hij niet. Laat ik mijn mond maar houden, besloot hij. Misschien waren zij vanwege geslaagde aankopen in een goede stemming geraakt.

Hij bestelde koffie. Een stel toeristen van middelbare leeftijd liep hand in hand langs de branding. Hij keek ze zo lang mogelijk na, onderwijl luisterend naar de oriëntaals aandoende melodieën uit onzichtbare Bouzouki's.

Suzanne, zijn vrouw, hield praktijk als diëtiste, terwijl zij zelf te veel woog. Stevig, zoals Erik het noemde.

Terwijl zij volgens hem vrijwel hetzelfde aten, bleef hij daarbij broodmager, evenals hun dochter. Volgens Erik zat Suzanne, evenals andere vrouwen van middelbare leeftijd, propvol met hormonen, waarvan de biochemische interactie tot onvoorspelbaar gedrag leidde. Woedeaanvallen, huilbuien, onredelijk gedrag.

Terwijl hij zich van geen kwaad bewust was. Hij mocht weliswaar graag wat treiteren, maar nooit voor langere tijd. Hij was zelfs trots op zijn gelijkmatige humeur. Slecht weer, de naderende winter, financiële tegenslagen, het bracht hem nooit tot somberheid.

Zij had meerdere malen verklaard eens iets geheel anders te willen. Haar beroep verveelde haar mateloos. Op feestjes en tijdens etentjes met familie en vrienden vertelde zij meerdere malen niets anders meer te doen dan te werken, te eten en te slapen, tot de dood erop volgde. Erik kreeg hierna de indruk dat zij minder vaak werden uitgenodigd.

Wat zou je dan willen?

Dat weet ik niet! Iets anders, iets dat me uit de sleur haalt!

Nou, bedenk eens iets, zo ik zo zeggen. Misschien ben je wel niet tevreden over je uiterlijk. Dat schijnt heel belangrijk te zijn bij vrouwen.

Vind je me soms te dik?

Helemaal niet. Een beetje stevig misschien.

De stilte. Het zuchten.

Ik zou willen stoppen met werken.

Dan doe je dat toch? Ik verdien genoeg.

En wat dan Erik?

Vrijwilligerswerk. Pottenbakken. Wat dan ook, had hij gedacht. Erik had een artikel gelezen waarin beschreven werd dat bij intensieve lichaamsbeweging endorfine werd geproduceerd, hetgeen een prettig gevoel teweegbracht en zelfs een verslavende werking had. Volgens hem betrof het hier inderdaad een hormoon, terwijl ze al zoveel verschillende soorten hormonen had ontwikkeld! Wie weet welke interacties en bijverschijnselen zouden optreden! Van zijn voornemen om haar voor haar verjaardag een sportschoolabonnement cadeau te doen had hij daarom afgezien.

Suzanne hield van dieren. Door allergie voor te wenden had Erik kunnen voorkomen dat hij zijn heilige huis met kat dan wel hond zou moeten delen.

Erik was algemeen directeur van een stichting voor primair onderwijs. Zijn werk strekte hem tot redelijke tevredenheid. Zijn droombaan was het nooit geweest. In zijn vrije tijd las en schaaakte hij.

Een quote van de dichter Weremeus Buning schoot hem te binnen:

De liefde is eerst een veilig kussen. Dan mengen zich daar distels tussen.

Ach Suzanne, we zijn te oud voor welke passie dan ook. Waarom niet op routine verder leven, hand in hand of desnoods achter elkaar, langs het smalle pad tussen risico en gevaar, de distels zoveel mogelijk vermijgend, zonder te veel emoties, waar je toch niets aan hebt. Dat betekent voor ons toch het maximaal haalbare? We zijn te oud voor hartstocht. Om die hormonenstorm te beteugelen bestonden er trouwens allerlei homeopathische middelen, zo bedacht hij. Erik nam zich voor dit bij de eerste de beste gelegenheid onder haar aandacht te brengen. Zijn telefoon ging.

Suzanne vroeg op luide toon waar hij uithing. Zij en Belle bleken met barstensvolle blazen voor de deur van de villa te staan. Hij beloofde zich te haasten, verbrak de verbinding en liep de taverne binnen om af te rekenen. Eenmaal op straat kwam daar toch weer het duiveltje om de hoek kijken. Zou hij weer op het terras gaan zitten en ze een kwartiertje laten wachten? Nee, hij begon op zijn slippertjes terug te sloffen. Zijn nek en kuiten gloeiden in de zon. Op zijn gemak klom hij de smalle weg op. Vlak voordat hij vanaf het terras van de villa zichtbaar zou worden, zette hij een draffe in. Zijn vrouw en dochter drentelden heen en weer op het terras voor de voordeur. Het tuinhek hadden zij open laten staan.

Verontschuldigingen roepend, rende hij zo snel mogelijk de tuin door, de trap op. Nadat hij de voordeur had ontsloten, stooft Suzanne het toilet in. Belle schoot de trap op naar de deur haar bewoonde verdieping.

Erik zag geen plastic tasjes.

Het toilet ruiste. Met betraande ogen verscheen Suzanne. Tot zijn verbazing omhelsde zij hem.

‘O Erik, we hebben zoiets naars meegemaakt!’

Voordat hij ernaar kon vragen kwam Belle de keuken binnen. Huilend nam zij deel aan de omhelzing. Met armen vol snotterende vrouwen vroeg hij wat hen was overkomen. Zij lieten hem los en vertelden hem in een stadspark een kartonnen doos met nog levende pups te hebben ontdekt. De eigenaar bleek spoorloos. Ook het moederdier was nergens te bekennen geweest. Bij een super hadden zij brokjes en flesjes water gekocht. Het water was door de uitgedroogde diertjes naar binnen geslobberd, maar de brokjes konden zij niet wegwerken. Uiteindelijk hadden zij de doos met de jonge hondjes voor de gesloten deur van een politiebureau neergezet. Vervolgens hadden zij hun telefoontjes bijna leeg gebeld op zoek naar Griekse en Nederlandse hulporganisaties voor verweesde dieren.

‘Jullie hadden die dieren moeten wurgen.’

Verbijsterd keken zij hem aan.

‘Het is de enige manier om van ze af te komen.’

Met een schreeuw verdween Belle opnieuw naar boven.

‘Moest dat nou?’ riep Suzanne, haar stem dik van tranen. Nou ja, dat was wel wat cru. Erik hield niet van dieren. Zij maakten lawaai, stonken, beten, prikten, krabden en brachten zelfs ziektes over. Dieren hoorden in de natuur, ver weg van de geasfalteerde en met gebouwen vol gezette oorden waar hij zich op zijn gemak voelde. Een collega was zelfs tijdens een wandeling in een door huizen omringd stadspark door teken aangevallen die zich in zijn benen hadden vastgebeten! Nergens was een mens nog veilig. Toch niet! Hij herinnerde zich een andere collega, die in een appartement woonde, zo hoog gelegen dat muggen noch vliegen het bereiken konden.

Zo wonen leek hem wel wat, als hij eenmaal met pensioen ging.

Suzanne wilde terugrijden om de hondjes alsnog op te halen. Zij verklaarde voor de diertjes te willen zorgen.

‘En dan? Denk je dat de eigenaar van de villa dat goed vindt? Je kan ze bovendien onmogelijk in het vliegtuig meenemen!’

Verdrietig liep zij het terras op en liet zich op een stoeltje zakken.

‘Je had ze eens moeten zien!’

Erik ging de trap op. Voorzichtig klopte hij op de slaapkamerdeur.

Belle lag op bed, haar smart Phone bedienend.

Erik verontschuldigde zich en verklaarde zich te ruw te hebben uitgedrukt.

Zonder op te kijken knikte zij. Niet wetend wat nog meer te zeggen, stak hij zijn hand uit, die zij aarzelend aannam. Zachtjes trok hij haar overeind.

‘Je bent een lieve meid, maar je kunt je onmogelijk het leed van de hele wereld aantrekken.’

Nog steeds hield zij de ogen op haar schermje gericht.

Met moeite onderdrukte hij een woedeaanval. Door voorzichtig achterwaarts te stappen, lukte het hem om haar mee te krijgen. Lusteloos sjokte Belle achter haar vader aan de trap af.

Eenmaal op het terras, bood hij hen aan om bij Dimitros uit eten te gaan. Schouderophalend gingen zij hiermee akkoord. Zij sloten hun telefoontjes op stopcontacten aan en zonderden zich hierna af om zich op te knappen. Hoogstwaarschijnlijk zouden zij ook genoeg genomen hebben met crackers en Griekse kaas.

Erik trok een lange, linnen broek aan en zocht sokken en instappers op.

Het was al bijna negen uur.

Gedrieën wandelden zij naar het restaurant, Suzanne en Belle voorop. Hij hoorde hen van gedachten wisselen over de hondjes.

Zij naderden het strand. Tussen de villa’s en de heuvels vandaan wandelend, kwam hen een uitgesproken frisse zeewind tegemoet. De hemel zag zwart en grijs. Huiverend renden zij verder. De terrassen bij het strand waren leeg. De stoeltjes stonden schuin tegen de tafels aan. Een woedende zee joeg schuimend water het strand op.

Het terras dat tegen het restaurant aanlag, was van de straat gescheiden door half doorzichtige plastic gordijnen. Eva had hen aan zien komen, zij hield het plastic opzij om hen binnen te laten.

Er was nog slechts één tafel vrij, die tegen de voorgevel aangeschoven stond. Zij bestelden witte wijn en cola.

Erik wees op de onderleggers met de kaart van Griekenland. Hij vertelde het verhaal van Dimitros.

‘Wat zouden wij dan nog ruziën?’

Belle, die op het punt stond haar oortjes in te doen, keek hem met afgewend gelaat aan.

‘Dus mam is een Turk!’ Met een minachtend snuifje zette Belle de muziek op haar smartphone aan en dreef de oortjes diep in haar schelpen. Zij trok haar benen op de stoel. Suzanne keek hem met haar kleine bruine ogen triomfantelijk aan.

Dimitros bracht hun bestellingen en maakte een praatje. Met een sierlijk gebaar trok hij een drietal menukaarten van de vensterbank naast hen, om ze als speelkaarten te presenteren.

Suzanne wilde biam, Erik koos moussaka en Belle ging schouderophalend voor een pizza. Zij had de muziek uitgezet en drukte ijverig de toetsjes van haar telefoontje in.

Opeens leek zij te schrikken. Met grote ogen staarde zij naar het schermje, de wijsvinger van haar rechterhand bleef in de lucht hangen.

'Is er iets?' vroeg Suzanne.

Belle trok de schelpjes uit en schudde haar hoofd.

'Ik was op zoek naar dierenopvang in Griekenland en zag iets naars.' Zij bloosde enigszins.

Suzanne nam een foldertje uit de vensterbank. Zij las dat er op het eiland een opvangcentrum voor ezels en andere dieren bestond. In een ander foldertje las zij dat op slecht een twintigtal kilometer bij hen vandaan in het wild levende zoetwaterschildpadden te bewonderen waren.

'Als we nou morgen eerst terugrijden naar Samouris om te kijken of we die pups nog kunnen vinden, dan rijden we meteen door naar dat opvangcentrum om ze af te geven. En dan gaan we 's middags naar de schildpadden kijken.' Zij keek hem aan op een manier die geen tegenspraak leek te dulden.

'Strak plan mam.' Dat was twee tegen een, zoals vrijwel altijd. Wat kon hij doen? Als het zo doorging dan zouden zij de rest van de vakantie achter allerlei luizige en behoeftige dieren aan rijden. Alles wat hij wilde was lezen, aan het strand liggen en af en toe een stadje of kerkje bewonderen. Maar hij had geen zin om nog een dag bij de villa te blijven.

'Ik pas me aan.'

'Als je niet wil, dan hoeft het niet hoor. Dan blijf je toch bij het zwembad.'

Tussen jengelende kinderen. Nee, dan leek die diervriendelijke rit nog het minste kwaad.

'Ik ga graag mee', wist hij uit te brengen. Het kon hem weinig schelen of zij hem geloofden.

Eva bracht de schotels.

Griekse families en toeristen zaten om hen heen. De wind beukte tegen het plastic gordijn. Niemand liet zich zien op straat.

Ritmische volksmuziek vulde de ruimte.

Belle nam slechts een paar happen van haar pizza. Zij bekeek haar smartphone, die zij naast haar bord had neergelegd, met zichtbare afschuw.

Suzanne at als een wolf. Zij bestelde als enige een nagerecht.

Meer en meer gasten vertrokken. Zij verdwenen tussen de plastic gordijnen door, alsof zij een andere wereld betraden. Als spoken leken hun gedaantes bij het restaurant vandaan te zweven.

Dimitros bracht Suzanne een hoog glas met roomijs. Hij verdween, om even later met een fles Metaxa en drie glaasjes terug te keren. Hij vroeg wat Belle wilde drinken. Die die schudde haar hoofd.

Zonder meer kwam hij bij hen aan tafel zitten en schonk de glaasjes vol.

Erik wilde het gesprek luchtig houden en haalde de Turken aan, maar hetgeen hij vreesde gebeurde: Suzanne begon over de hondjes.

Dimitros haalde de schouders op en verklaarde dat gedurende de winter bijna alle zwerfhonden en katten werden doodgeschoten. Suzanne en Belle zwegen geschokt. Erik kon een grijns niet onderdrukken. Was dit niet de beste manier om met verweerde dieren om te gaan? Als dit consequent werd doorgevoerd, bestonden er op zeker moment geen zwervende, verwilderde huisdieren meer en dus ook geen probleem.

Dimitros bleef nog even zitten. Niemand zei iets.

Erik rekende af en gaf een flinke fooi.

Dimitros hield de plastic flappen voor ze open. De wind was gaan liggen. Het bleef behoorlijk fris. Rillend volgden zij het weggetje huiswaarts. Erik onderdrukte de neiging om tussen hen in te gaan lopen en zijn armen om hen heen te slaan. Hij had moeite ze bij te houden, de brede en de dunne gestalte. Er school afwijzing in de manier waarop zij met korte, driftige passen bij hem vandaan dreigden te lopen.

2

‘Stop!’ schreeuwde Suzanne.

Geschrokken bracht Erik het autootje stevig remmend in de stenige berm tot stilstand. Belle schoot tegen de voorstoelen aan.

Suzanne duwde het portier open, worstelde zich uit de veiligheidsgordel en verdween in de richting van waaruit zij gekomen waren.

In zijn achteruitkijkspiegel probeerde Erik haar te volgen. De gedachte dat zij haar verstand verloren had schoot door hem heen. Of zou zij misschien om een of andere reden woedend op hem zijn geworden en terug naar huis willen lopen?

Hitte drong de auto binnen.

Belle riep dat ze eruit wilde. Erik stapte uit en klapte zijn stoel voorwaarts. Zij manoeuvreerde zich de auto uit en begon haar moeder achterna te rennen.

Nu pas zag hij waar zij naartoe wilden. Langs de kant van de weg stond een ezel. Alhoewel een twintigtal meter bij hem vandaan, zag hij dat het dier zich in deplorabele staat bevond.

Zuchtend wandelde hij hen achterna, onder de brandende zon. Een groene hagedis schoot voor hem langs en verdween in het dorre struikgewas. Geschrokken struikelde hij, wist te voorkomen dat hij ten val kwam.

De ezel had beschutting gezocht onder een lage boom, waarvan takken vol gebladerte over de weg hingen. Het dier leek tegen de stam te leunen.

De ogen zaten vol donkergele smurrie, waar wolken vliegen omheen zoemden. De vacht leek schurftig, met talrijke kale plekken. De rug stond hol. Vele ribben waren zichtbaar.

Suzanne aaide de ezel over de kop. Het dier reageerde niet. Belle trok grassprietjes tussen rotsig gesteente vandaan en bood ze aan. De ezel hield de kop doodstil. Slechts een nauw merkbaar trillen van de flanken verried nog enig leven.

Hardop vroeg Suzanne zich af waar de eigenaar zou kunnen zijn.

‘Misschien heeft hij geen eigenaar’, opperde Erik.

Besluiteloos stonden zij elkaar aan te kijken.

Belle rende naar de auto, om met een literfles water terug te komen. Zij trok de hoed van haar hoofd en goot de fles erin leeg. Vervolgens hield zij haar hoed voor de snuit. Na een korte aarzeling begon het dier voorzichtig te drinken.

Belle wapperde met haar hoed. Spiralen druppels kwamen er vandaan.

Langzaam liepen zij terug. Het was gloeiend heet geworden in de auto, zodat zij enkele minuten de deuren openlieten, terwijl Erik de airconditioning in de hoogste stand draaide.

Zwaar transpirerend reden zij verder, langs bochtige wegen met aan weerszijden oude olijfbomen.

In Samouris begonnen zij een vergeefse zoektocht naar de pups. In een supermarktje kochten zij een plastic bak, om het water voor de ezel in te gieten.

Hiertoe door Suzanne en Belle aangezet, reed Erik met hoge snelheid terug.

Het dier bleek verdwenen.

Na een rit van ruim een uur bereikten zij het opvangcentrum. Het betrof een boerenhoeve, waarvan de toegangsweg met een ketting tussen palen was afgezet.

Zij liepen om de ketting heen en benaderden het pand. Geen mens, geen dier liet zich zien. Ramen waren dichtgetimmerd. Een roestige tractor stond onder de takken van een olijfboom in hoog, gedeeltelijk verdord gras.

Zwijgend vervolgden zij hun tocht. Af en toe kwam hen pick-ups tegemoet, waarmee van alles werd vervoerd: groente, vaten en zelfs levende geiten. De meeste auto's misten carrosseriedelen. Een motorrijder verscheen in een bocht, met de rechterhand gas gevend, met de linkerhand een telefoontje bedienend.

Eenmaal reden zij bijna over magere honden heen, die vrijwel midden op de weg lagen. De dieren gingen niet voor hen opzij.

Talrijke dorpjes passeerden zij. Op ieder pleintje zaten talrijke sjofel geklede mannen, vaak van middelbare leeftijd, op rieten stoelen in de schaduw.

Zo nauw waren de wegen die door dorpscentra voerden, dat Erik met zijn buitenspiegel bijna de koffiekopjes op de restauranttafeltjes wegmaaide.

Erik verdwaalde. Hij parkeerde bij een taverne, die echter eveneens geheel verlaten bleek. Zij waren op het hoogste gedeelte van het eiland terecht gekomen.

Een stevige wind joeg de bewolking, beneden ooghoogte, tussen de blauwgrijze bergwanden door. In de valleien groeiden bossen om dorpjes met rode daken heen. Heel in de verte konden zij Samouris zien, om de havenkom heen. Daarachter lag het vliegveld, waar zojuist een vliegtuig was opgestegen, zilverachtig schitterend.

Suzanne probeerde met haar telefoontoestel foto's te nemen, gaf het hoofdschuddend op. Het was haar onmogelijk om het perspectief op beeldende wijze vast te leggen.

Zij namen een omweg naar hetgeen in het foldertje een schilderachtig dorpje werd genoemd.

Langs een ravijn rijdend, zagen zij een man met kind op de arm hen tegemoetkomen. Hij zwaaide naar hen, maar de wanhoop in zijn ogen in aanmerking genomen, betrof het een vraag om hulp.

Erik stopte op enkele meters afstand. Suzanne draaide het raampje open. De man, in vervuilde kleding gestoken, sprak een taal die Arabisch leek. Suzanne overhandigde hem een fles drinkwater. Het kind keek met troebele blik voor zich. Hij hield de flesopening tegen het mondje aan, waarna het meisje voorzichtig dronk. Straaltjes water trokken sporen over het stoffige gezichtje.

Zij hadden niets bij zich om aan te bieden en reden door. Enkele tientallen meters verderop bevond zich een groep personen op een langs het ravijn gelegen rustplaats. Het waren vooral vrouwen en kinderen. De vrouwen droegen zwarte hoofddoeken en lange gewaden. Sommigen waren blootsvoets, anderen droegen sandalen.

Ook zij zwaaiden. De meeste kinderen huilden.

Suzanne stelde voor om een supermarkt op te zoeken om aldaar brood, drinkwater en fruit in te slaan en aan hen uit te delen.

Erik knikte. Vervolgens reden zij meer dan een uur door allerlei dorpjes heen, zonder een winkel te kunnen vinden. Bij een benzinstation kochten zij drie pakketten van zes anderhalve literflessen water en enkele rollen koekjes. Meer was er niet verkrijgbaar. Na enig zoeken bereikten zij opnieuw de rustplaats.

Er was niemand meer te zien.

‘Dat waren Syriërs’, wist Erik. ‘Vluchtelingen. Ik denk op weg naar Samouris.’

Hij had gelezen dat van daaruit vluchtelingentransporten naar het Griekse vasteland werden uitgevoerd.

‘Verschrikkelijk, die kleine kinderen in die hitte’, vond Suzanne.

‘Misschien zijn ze door Griekse hulpdiensten opgepikt’, veronderstelde Belle.

Op de terugweg parkeerden zij bij een restaurant dat weliswaar geopend was, maar waar zich geen enkele gast bevond. Zij klommen de korte trap naar het terras op en werden verwelkomd door een blaffend hondje en een jonge kat. Enthousiast gingen Suzanne en Belle door de knieën om de diertjes aan te halen, hierbij Eriks waarschuwing voor vlooiën negerend.

Een glimlachende vrouw van middelbare leeftijd verscheen. Zij werd gevolgd door een jongeman, die vanwege uiterlijke gelijkenis haar zoon zou kunnen zijn. Zij groetten vriendelijk en wezen een tafel aan, die op de mooiste plek van het terras stond.

Zij namen plaats onder het lover van een brede boom.

Alleen de zoon sprak Engels. Hij presenteerde menukaarten en vertaalde voor zijn moeder, die hen als streekgerecht een pastei van kip en eigen gekweekte groenten aanbood.

Het katje bleek deel uit te maken van een flink aantal kittens. Al snel krioelden de diertjes om hen heen.

Vloekend trok Erik zijn benen op.

De vrouw joeg ze handenklappend weg en verdween met haar zoon naar binnen.

Erik begon over het uitzicht, om daarmee de arme ezel te vermijden.

Zij negeerden zijn opmerkingen, om inderdaad het verwaarloosde dier tot gespreksonderwerp te kiezen.

De Griek verscheen met een dienblad. Hij zette witte wijn en cola voor zijn gasten neer. De vrouw verscheen met een plank, waarop visresten, die zij voor haar huisdieren neerzetten. Zij stoven erop af.

‘Er zijn dus wel degelijk Grieken die goed voor hun dieren zorgen’, concludeerde Suzanne.

De pastei smaakte verrukkelijk.

Tegenover het restaurant stond een rij verwaarloosde huizen.

Eén van de panden bestond slechts uit een benedenetage, waaruit verroeste betonijzeren staven hemelwaarts staken.

Even verderop bevond zich tot hun verbazing een Chinees restaurant, dat gesloten leek.

Op een terrasje voor een dorpscafé zaten gepensioneerde of werkeloze mannen van uiteenlopende leeftijd om tafeltjes heen. Zij speelden backgammon aan drie borden.

Een stokoude vrouw kwam de straat inlopen. Zij voerde een ezel met zich mee, die beladen was met een hoge stapel takkenbossen. Het dier zag er beter uit dan het exemplaar dat zij die ochtend hadden ontmoet. Vlak bij het terrasje met de spelende mannen maakte zij de ezel aan een paaltje vast. De eigenaresse van het restaurant stak de straat over en begon de bejaarde vrouw, door ouderdom permanent voorovergebogen, met takken te beladen.

De bejaarde beklom met haar vracht een langs een gevel lopende trap op en verdween via een houten deur naar binnen. De vrouw verzamelde een stapel takken in haar armen en klom haar achterna.

‘Brandstof voor de winter’, veronderstelde Erik.

Een van de spelers brulde iets richting het dorpscafé. Even later verscheen een meisje met een dienblad vol glazen en flesjes. Alle spelers leverden luidkeels commentaar. Zonder hen aan te kijken, plaatste zij de bestellingen op tafel, om daarna op een drafsje te verdwijnen.

‘Ik neem nooit een Griekse man’, verklaarde Belle.

‘We zouden volgend jaar opnieuw hier op vakantie kunnen gaan en voor dieren zorgen’, opperde Suzanne.

‘Hoe zie je dat dan voor je? Met watervaten en droogvoerkorrels achter ze aanrijden?’ vroeg Erik.

‘Nou, misschien richt ik wel een organisatie op.’

Erik lachte haar uit.

‘Goed zo mamma, laat je niet ontmoedigen.’ Een boze blik van zijn dochter was zijn deel.

Na de lunch reden zij het binnenland in op zoek naar de waterschildpadjes. Onderweg passeerden zij enkele platgereden honden en katten.

Erik vertelde een televisieprogramma te hebben gezien, waarin kadavers van in het Griekse verkeer verongelukte ezels werden vertoond. Zijn beschrijving van de stoffelijke resten werd onderbroken doordat Suzanne en Belle gezamenlijk gilden dat hij zijn kop houden moest.

Inwendig grinnikend sloeg hij af naar een secundaire weg, die door een naaldbos heen voerde. Suzanne bestudeerde de kaart. Zij reden door een laagvlakte.

‘Hier is het!’ riep zij.